

Avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina

Centralni urad za slovenski jezik

Delovna skupina za terminološka vprašanja

1. seja

24. 10. 2018

ZAPISNIK

Prisotni:

- a. za Centralni urad FJK: Fedra Paclich, Laura Sgubin, Tanja Sternad, Aleksandra Velise;
- b. za SLORI: Matejka Grgič (koordinatorka skupine), Alenka Kocbek, Rajko Pirnat, Luigi Varanelli;
- c. pozdravna nagovora: Erika Hrovatin (Centralni urad za slovenski jezik FJK) in Devan Jagodic (za SLORI)

Odsotni:

/

Lokacija: Centralni urad za slovenski jezik FJK, Ul. Milano 19, sejna soba

Začetek zasedanja: 9.15

Konec zasedanja: 13.30

Dnevni red:

- a. pozdrav Erike Hrovatin (Centralni urad za slovenski jezik FJK) in Devana Jagodica (za SLORI);
- b. splošna načela in cilji delovne skupine;
- c. obravnava terminov, ki jih je delovna skupina prejela od Centralnega urada za slovenski jezik FJK, in določitev njihove ustreznosti;
- d. določitev datuma za naslednjo sejo delovne skupine;
- e. razno.

Potek seje in sklepi:

a. Hrovatin in Jagodic pozdravita prisotne.

b. Delovna skupina se seznani s cilji in smernicami, ki jih poda koordinatorka Grgič:

1. cilj delovne skupine je nuditi strokovno pomoč in oporo Centralnemu uradu za slovenski jezik FJK pri terminoloških izbirah v slovenskem jeziku, predvsem s področja javne uprave in upravnega prava;

2. delovna skupina upošteva načela doslednosti terminoloških rab z referenčnim prostorom za slovenski jezik (Republiko Slovenijo), ustaljeno lokalno rabo (pod pogojem, da ta ni sporna oz. neustrezna glede na rabo v referenčnem prostoru) in rabo v besedilih, ki nastajajo na ravni EU;

3. delovna komisija si prizadeva za čim višjo enoznačnost terminov (razmerje med izvirnim in ciljnim jezikom 1:1) oz. za evidentiranje variantnosti tam, kjer je ta smiselna in nujna;

4. delovna komisija se opira na ustaljeno lokalno rabo in ekonomičnost terminoloških izbir: lokalna raba se ohranja, če obstoječi termin ni pomensko, besedotvorno ali pragmatično sporen (neustrezen) glede na siceršnjo ustaljeno rabo v slovenskem ali mednarodnem okolju;

5. pri odločitvah se delovna skupina opira na obstoječe korpuse besedil in vire za slovenski jezik; po potrebi lahko za dodatna pojasnila pridobi še mnenje drugih strokovnjakov.

SKLEP (b): Delovna skupina sprejme cilje in smernice delovanja.

c. Delovna skupina obravnava termine, ki so jih člani prejeli po e-pošti 1. oktobra 2018, in sklene, da se odslej uvede raba, ki je navedena v spodnji razpredelnici (stolpec SKLEP):

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Decreto legislativo (D. Lgs.)	http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2011/07/26/011G0160/sg	vlada po izrecnem pooblastilu parlamenta	Decreto legislativo je akt z zakonsko močjo, ki ga sprejme vlada, po pridobljenem pooblastilu parlamenta. Institut »decreto legislativo« se uporablja, ko je treba urediti posebno zahtevno področje s številnimi strokovnimi vprašanji, ki jih parlament sam ne more obravnavati, sicer se njegovo delovanje upočasni. S »pooblastilnim zakonom« parlament poveri vladi izvajanje zakonodajne funkcije in hkrati opredeli vsebine, omejitve in rok za sprejetje zakona.	Zakonodajni odlok Zakonski odlok Zakonska uredba Dekret Dekret-zakon (SLO)	Zakonska uredba (skrajšano: Zak. ur.)	Delovna skupina ugotavlja, da se termin zakonska uredba že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru. Raba v referenčnem slovenskem prostoru podpira izbiro, saj je uredba najpogostejši splošni in primarni akt vlade, ki določa bodoče načine izvrševanja pravic in obveznosti in zadeva nedoločeno število subjektov. Odlok je predvsem akt občin, redkeje vlade, in je tehnične narave. Ta raba v danem primeru ni ustrezna. Raba termina dekret ni stalna in ni zadostno izpričana v referenčnih korpusih. Ta raba v danem primeru ni ustrezna. Pridevnik zakonodajen ni primeren, ker označuje vzrok (zakonodajna funkcija), ne pa posledice (zakonski akt).

Glede rabe velike in male začetnice ter ločil glej SKLEP (d).

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Legge di delega	http://www.gazzettaufficiale.it/atto/stampa/serie_generale/originario	parlament	Zakon, ki ga sprejme parlament in s katerim pooblašča vlado, da na določenem področju prevzame zakonodajno funkcijo ter da sprejme zgoraj navedeni »Decreto legislativo«.	Pooblastilni zakon Delegirani zakon	Pooblastilni zakon	Delovna skupina ugotavlja, da se termin pooblastilni zakon že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru. Termin delegirani zakon je besedotvorno in pomensko neustrezen.
Decreto legge (D.L.)	http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/07/13/18G00112/s-g	vlada	»Decreto-legge«, tudi »decreto legge«, je začasni regulativni/pravni akt z zakonsko močjo, ki ga sprejme vlada v izrednih in nujnih primerih, skladno s 77. in 72. členom Ustave Republike Italije. Stopi v veljavo takoj po objavi v Uradnem listu Republike Italije, njegov učinek pa je začasen, saj »decreti-legge« prenehajo veljati, če jih parlament ne spremeni v zakon v 60 dneh od objave.	Zakonski odlok Zakonska uredba Uredba z zakonsko močjo Uredba-zakon	Uredba z zakonsko močjo (skrajšano: Ur. zak. m.)	Delovna skupina ugotavlja, da se termin uredba z zakonsko močjo že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru, saj ima v slovenskem pravnem redu skoraj enakovredno ustreznico, ki pa se od italijanskega akta razlikuje po tem, da je njegova uporaba omejena na izredno stanje ali vojno. Odlok je predvsem akt občin, redkeje vlade, in je tehnične narave. Ta raba v danem primeru ni ustrezna. Termin zakonska uredba se že uporablja za »decreto legislativo« in bi bil torej z vidika doslednosti neustrezen. Termin uredba-zakon je besedotvorno neustrezen.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Testo unico (T.U.)	http://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_general_e/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2000-09-28&atto.codiceRedazionale=000G0304	vlada ga sprejme z »decreto legislativo«	»Testo unico« (skrajšano »T.U.«) je celovita in sistematična zbirka obstoječih predpisov, ki zadevajo enega ali več področij.	Enotno besedilo Prečiščeno besedilo	Enotno besedilo (skrajšano: EB)	Delovna skupina ugotavlja, da se termin enotno besedilo že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru. Termin prečiščeno besedilo se v referenčnem prostoru uporablja za drugo vrsto besedila (glej SKLEP (e)); zaradi načela doslednosti je torej delovna skupina mnenja, da je raba tega termina v danem primeru neustrezna.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Codice	http://www.camera.it/parlam/leggi/del/eghe/03196d1.htm		»Codici« so temeljni predpisi, ki urejajo določeno ekskluzivno področje prava, ne da bi črpali iz že obstoječih virov splošnega prava. »Codice« je inovativen za svoje področje, medtem ko je »testo unico« zbirka vsega obstoječega zakonodajnega gradiva.	Zakonik Kodeks Pravilnik	Zakonik	Delovna skupina ugotavlja, da se termin zakonik že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru. Raba termina kodeks je v danem primeru neustrezna; priporoča se izključno takrat, ko gre za pravilnike etičnega in moralnega ravnanja (glej SKLEP (e)). Raba termina pravilnik je v danem primeru neustrezna; priporoča se izključno takrat, ko gre za določila, ki podrobneje urejajo dejavnost na kakem področju, znotraj kake organizacije.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Decreto Decreto ministeriale (D.M.) Decreto del Presidente della Regione (D.P.Reg.) Decreto del Presidente della Repubblica (D.P.R.) - je lahko tudi primarni vir	http://www.gazzettaufficiale.it/atto/stampa/serie_generale/originario http://decreti.regione.fvg.it/Storage/2013_229/Testo%20integrale%20del%20DPRReg%200229-2013.pdf	predsednik Republike ministri predsednik Dežele deželna uprava (direktorji in vodje služb) sodniki	»Decreto« je termin, s katerim se označujejo odločbe raznega značaja, ki jih po navadi sprejemajo enoosebni organi. To so lahko pravni akti, upravne ali sodne odločbe. Še zlasti v raznih pravnih ureditvah se termin uporablja za določanje <u>aktov, ki imajo zakonsko moč</u> in jih sprejema vlada. V italijanski ureditvi obstajajo »decreti« z zakonsko močjo, »decreti«, ki jih sprejemajo upravne oblasti, in »decreti« sodnika.	Odlok Dekret	Sklep glede terminov za »decreto« in »decreto ministeriale« se odloži na naslednjo sejo. Uredba predsednika dežele (skrajšano: Ur. P. D.) Uredba predsednika republike (skrajšano: Ur. P. R.)	Rabi uredba predsednika dežele in uredba predsednika republike sicer na lokalni ravni nista izpričani, sta pa dosledni glede na rabo v primerih »decreto legge« in »decreto legislativo«. Raba v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru podpira besedni zvezi uredba predsednika dežele in uredba predsednika republike . Odlok je predvsem akt občin, redkeje vlade, ne pa predsednika republike (razen v izrednih primerih: odlok o pomilostitvi); je tehnične narave. Ta raba v danem primeru torej ni ustrezna. Raba termina dekret ni stalna in ni zadostno izpričana v referenčnih korpusih. Ta raba ni ustrezna.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Deliberazione, delibera (DGR)	<i>Gl. priloženi pdf</i>	deželni svet deželni odbor občinski svet občinski odbor	Deliberazione je pravni akt, ki ga sprejme kolegijski organ. Danes se s tem aktom sprejemajo politične odločitve (proračun, zaključni račun, pravilniki, prostorski načrti), vse ostale upravne odločitve pa sprejemajo vodje služb z akti, ki jim pravimo »determinazioni« ali krajše, »determine«.	Sklep (sveta, odbora, ...)	Sklep	Delovna skupina ugotavlja, da bi bila glede na naravo in vrsto akta ustrežnejša raba termina odlok , ki je izpričana v referenčnem slovenskem in mednarodnem prostoru. Glede na to, da uveljavljena lokalna raba (sklep) ni neustrezna, se zaradi načela ekonomičnosti sprejme ta opcija.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Provedimento (amministrativo)	<i>Gl. priloženi pdf</i>	javna uprava davčna uprava	<p>Provedimento amministrativo označuje posebno vrsto upravnega akta, za katerega je značilno to, da ima učinke na pravni položaj osebe, kateri je akt namenjen.</p> <p>Po navadi gre za zaključni akt v zaporedju aktov v upravnem postopku, ki ga vodi pristojna uradna oseba.</p> <p>Sprejetje »provvedimenta« ustanovi, spremeni ali ukine pravno razmerje z namenom doseganja posebnega javnega interesa, ki ga zagotavlja javna uprava.</p> <p>Večinoma je nadpomenka za vrsto upravnih aktov (determinazione, decreto, ordinanza, itd.)</p>	Upravna odločba Ukrep	Sklep se odloži na naslednjo sejo.	Delovna skupina ugotavlja, da je za sklepanje treba pridobiti še dodatno mnenje strokovnjaka za področje upravnega prava v Republiki Italiji. Centralni urad za slovenski jezik FJK bo torej pridobil ustrezno strokovno mnenje glede razlik med terminoma »provvedimento (amministrativo)« in »atto amministrativo« in z njim seznanil delovno skupino. Na podlagi tega mnenja bo delovna komisija sklepala o ustreznosti terminov upravna odločba, ukrep, predpis oz. upravni akt.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Determinazione, determina	<i>Gl. priloženi pdf</i>	vodje občinskih služb	»Determinazione« je akt, ki ga sprejemajo vodje občinskih služb/uradov/oddelkov v sklopu svoje diskrecijske pravice ob koncu določenega upravnega postopka. Ima učinek navzven. Pogovorno se uporablja termin »determina«.	Odločba Določba Ukrep	Odločba	Delovna skupina ugotavlja, da se termin odločba že pojavlja v lokalni rabi in je skladen s siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru. Raba termina določba je v danem primeru neustrezna. Določba ni vrsta akta, temveč označuje to, kar akt določa. Raba termina ukrep je v danem primeru neustrezna. Ukrep ni vrsta akta, temveč je to, kar se z aktom doseže (npr. z zakonom se sprejme sveženj ukrepov).
Ordinanza	<i>Gl. priloženi pdf</i>	predsednik vlade ministrstva prefekt/vladni komisar župan	»Ordinanza« je termin, s katerim se označujejo upravne odločbe različne narave, ki jih sprejemajo enoosebni organi. Lahko so pravni akti, upravne ali sodne odločbe.	Odredba	Odredba Odlok	Delovna skupina ugotavlja, da se termin odredba že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem prostoru, ko gre za akt predsednika vlade, ministrstva ali prefekta (vladnega komisarja). Delovna skupina ugotavlja, da je v primeru akta župana glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem prostoru ustrežnejša raba termina odlok vendar bi bila raba tega termina preveč zavajajoča glede na dosedanjo ustaljeno rabo termina »odlok« na lokalni ravni.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (c)	Utemeljitev
Regolamento (Reg.)	Gl. priloženi pdf	Evropska unija (Uredba v SLO) vlada ministrstva deželni odbor občinski svet	<p>Termin »regolamento« označuje pravne akte, ki jih sprejemajo državni organi, javne ustanove, lokalne uprave, mednarodne organizacije in tudi zasebne ustanove za urejanje raznih področij ali svojega delovanja.</p> <p>V italijanski pravni ureditvi se med primarne pravne vire prištevajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vladni »regolamenti«, • ministrski, medministrski »regolamenti«, • »regolamenti« Predsednika sveta ministrov, <p>Med sekundarne pravne vire pa uvrščamo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • »regolamenti«, ki jih sprejema deželni odbor (= deželna vlada) 	Pravilnik Poslovnik Uredba v EU	Sklep se odloži na naslednjo sejo.	Sklep se odloži na naslednjo sejo.

		<ul style="list-style-type: none"> • »regolamenti«, ki jih sprejemajo teritorialne ustanove, na podlagi pristojnosti, priznane po ustavi ali zakonu; • parlamentarni »regolamenti«, ki jih sprejema parlament za ureditev svoje notranje organizacije in delovanja; <p>Imamo še notranje/interne »regolamenti« drugih ustavnih organov, kot npr. ustavnega sodišča in višjega sodnega sveta.</p> <p>V evropskem pravu pa se s terminom »regolamento« prevaja angleški »regulation« oz. uredba.</p>			
--	--	---	--	--	--

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (b)	Utemeljitev
Circolare	<i>Gl. priloženi pdf</i>	vlada ministrstva dežela občina idr.	<p>»Circolare« je pisno obvestilo, ki se v neki organizaciji (podjetju, javni upravi itd.) pošlje številnim prejemnikom z namenom dajanja ukazov in navodil ali pa posredovanja informacij.</p> <p>V bistvu gre za dopis ali pa drug dokument v elektronski obliki (npr. e-mail).</p> <p>Uporaba »circolari« je značilna za javne in zasebne birokratske organizacije, kjer jih nadrejeni uporabljajo za dajanje navodil svojim podrejenim.</p> <p>S pravnega vidika imajo ukazi in predpisi, ki jih vsebujejo »circolari«, omejeno veljavnost znotraj interne ureditve organizacije.</p> <p>V praksi se »circolari« široko uporabljajo v javni upravi, kjer uradi tolmačijo in udejanjajo zakonske predpise na podlagi navodil v raznih »circolari«.</p>	Okrožnica Navodila	Sklep se odloži na naslednjo sejo.	Sklep se odloži na naslednjo sejo.

Italijanski leksem in morebitna kratica ali okrajšava	Primer	Organ, pristojen za sprejemanje akta	Poljudna razlaga italijanskega leksema	Obstoječi prevodi	SKLEP (b)	Utemeljitev
Convenzione	http://www.pianuraisontina.it/wp-content/uploads/2017/12/Allegato-del-203-17-Convenzione-terzo-ramo.pdf	deželni odbor občinski svet	Gre za pisni sporazum med dvema ali več subjekti (javnimi ali zasebnimi - ministrstva, dežela, občina, šole, univerze, ...), s katerimi se ti formalno obvežejo, da bodo npr. skupaj izvajali določene storitve, projekte, itd. Podpišejo ga zakoniti zastopniki zadevnih subjektov. Uveljavil se je dobesedni prevod »konvencija«.	Sporazum Konvencija Dogovor	Sporazum	Delovna skupina ugotavlja, da se termin sporazum že pojavlja v lokalni rabi in ni neustrezen ali sporen glede na siceršnjo rabo v referenčnem slovenskem ali mednarodnem prostoru, ko gre za dogovor med dvema organoma javne uprave (npr. dvema občinama) ali med subjektom javnega in zasebnega prava (npr. med deželo in nekim društvom). Termin konvencija se uporablja izključno za pomembnejše dogovore na mednarodni ravni. Leksem dogovor ni strokovni termin.

d. Delovna skupina ob obravnavi posameznih primerov zapisovanja zakonov in drugih aktov v besedilih ugotavlja, da se pojavljajo dvomi glede rabe velikih in malih začetnic in ločil (predvsem pik pri okrajšavah in narekovajih).

SKLEP (d): Delovna skupina sklene, da se glede teh pravopisnih vprašanj pridobi ustrezno strokovno mnenje. Koordinatorica skupine bo v roku enega tedna predložila vprašanje Pravopisni komisiji ZRC SAZU ali drugi ustrezni instituciji.

e. Ob pregledu posameznih terminoloških primerov, ki jih je dobila v obravnavo, je delovna skupina obravnavala še nekatere primere rabe, ki so z omenjenimi termini povezani.

SKLEP (e): Poleg primerov, obravnavanih pod točko (c), se določijo te rabe:

e1: **Kodeks** — uporablja se za zbirko moralnih ali etičnih načel oz. predpisov: Kodeks ravnanja javnih uslužbencev, Kodeks odvetniške poklicne etike itd.;

e2: »Testo coordinato« — **Neuradno prečiščeno besedilo**;

e3: »Testo consolidato« — **Uradno prečiščeno besedilo** (skrajšano: **UPB**);

e4: »**Decreto** del direttore di servizio, del direttore centrale, del responsabile di posizione organizzativa« — **Odločba** direktorja službe, centralnega direktorja, vodje organizacijske enote.

f. Delovna skupina obravnava vprašanje ustreznega zapisovanja imen zakonov in drugih aktov. Skupina ugotavlja, da je način zapisovanja v Italiji in Sloveniji različen.

SKLEP (f) Pri prevajanju imen zakonov in drugih aktov se prevedejo vse sestavine, ki so prisotne v izvorniku (npr. vrsta akta, številka, datum, letnica, ime, podatki o objavi v Uradnem listu ...), po tem zaporedju:

– vrsta akta, po navadi skrajšano, npr. **Zak. ur.**, **EB**, **Ur. P. D.** itd.;

– številka akta, ki je navedena v izvorniku, navedena s števkami, npr. **38**, **267** itd.;

– datum, ki je naveden v izvorniku, s tem da se pri zapisu upoštevajo navodila slovenskega pravopisa in se pred datum dodaja besedna zveza »z dne«, npr. (Zak. ur. 267) **z dne 18. 8. 2008**;

– prevedeno ime zakona ali akta med usredinjenimi dvojnimi narekovaji (»...«) po navodilih slovenskega pravopisa, npr. **»Zakon o zaščiti ...«**;

– deli zakona v zaporedju od najnižjega do najvišjega, in sicer tako, da so vrstilni števniki, ki označujejo točke in člene, navedeni s števkami po navodilih slovenskega pravopisa za zapisovanje vrstilnih števnikov, vrstilni števniki, ki označujejo alineje in odstavke, pa z besedo, npr. **prva alineja 2. točke prvega odstavka 386. člena**;

– v primerov členov »bis«, »tris«, »quater« ... se zaradi preglednosti in jasnosti namesto vrstilnega uporablja glavni števnik, čeprav je taka raba neskladna z nomotehnično normo v referenčnem prostoru, npr.: **prva alineja 2. točke prvega odstavka člena 386 bis**.

Zapisnik je sestavila: M. Grgič

Zapisnik so člani delovne skupine prejeli po e-pošti, ga pregledali in uskladili, ter potrdili na seji dne 28. 11. 2018.

Podpisi:

Grgič	
Kocbek	
Paclich	
Pirnat	
Sgubin	
Sternad	
Varanelli	
Velise	